Fi2026/01654
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
2026-10-30

SweFinTechs remissvar till promemorian EU:s penningtvättspaket

Om SweFinTech

The Swedish Financial Technology Association ("**SweFinTech**") är en branschförening för svenska fintechbolag som samlar över 100 bolag inom fintechbranschen med syfte att stärka det svenska finansiella ekosystemet och skapa en välfungerande marknad för svenska fintechbolag. Våra medlemmar utgörs av företag inom betalningar, krediter, crowdfunding, investeringar med mera.

Övergripande ansats:

SweFinTech välkomnar ambitionen att anpassa det svenska regelverket till EU nya penningtvättspaket. Ett harmoniserat och tydligt regelverk är viktigt för en effektiv bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt för att säkerställa likvärdiga konkurrensvillkor på den europeiska finansmarknaden.

Samtidigt behöver det svenska genomförandet säkerställa att EU-reglerna får avsedd effekt och inte leder till otydligheter, omotiverade nationella begränsningar eller onödiga hinder för företagens regelefterlevnad. Företagen behöver tydliga och förutsebara krav samt tillgång till de uppgifter och verktyg som krävs för att fullgöra sina skyldigheter. Genomförandet behöver också beakta proportionalitet och undvika lösningar som försämrar svenska företags konkurrensförutsättningar.

SweFinTech vill särskilt framhålla följande utgångspunkter:

För det första, att samverkan mellan myndigheter och finansiella företag omfattar alla ansvariga enheter under Finansinspektionens tillsyn, inte enbart kreditinstitut. EU:s penningtvättsförordning gör ingen sådan åtskillnad mellan ansvariga enheter och den svenska regleringen bör därför inte införa begränsningar som saknar stöd i EU-rätten. Även andra finansiella institut såsom betalningsinstitut, e-pengainstitut, kreditgivare och kryptoleverantörer bör ges tillgång till relevant underrättelseinformation, så att de kan fullgöra sina skyldigheter och konkurrera på likvärdiga villkor.

För det andra, bör den svenska lagstiftningen och tillämpningen av penningtvättsregelverket fullt ut överensstämma med penningtvättsförordningen vad gäller betalningsinitierings- och kontoinformationstjänster. Det behöver tydliggöras att undantaget från kundkännedomskrav gäller

själva kontoinformationstjänsten, oavsett om den tillhandahålls separat eller tillsammans med andra tjänster, samt att handlaren, inte betalaren, är kund hos en betalningsinitieringstjänstleverantör i den aktuella betalningslösningen. Svenska regler och tillsynskrav får inte leda till en mer långtgående tillämpning än vad EU regelverket föreskriver. Detta är nödvändigt för att undanröja rättslig osäkerhet och säkerställa att svenska fintechföretag kan konkurrera på lika villkor med motsvarande företag i andra medlemsstater.

För det tredje, behöver det klarläggas under vilka förutsättningar finansiella företag får behandla personuppgifter vid screening mot interna och kompletterande watchlists för att identifiera risker för penningtvätt och sanktionskringgående. Det behöver även tydliggöras vad som gäller för verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket, men som inte står under Finansinspektionens tillsyn. Utan sådana förtydliganden riskerar företagen att möta osäkerhet om vilka kontroller de får genomföra och på vilka rättsliga grunder.

För det fjärde, bör rapporteringspliktiga verksamhetsutövare ges möjlighet att få digital tillgång till tillförlitliga uppgifter om kunders medborgarskap och födelseort när uppgifterna behövs för att uppfylla krav enligt penningtvätts- och sanktionsregelverken. När uppgifterna redan finns hos svenska myndigheter bör de kunna hämtas digitalt, direkt eller genom behöriga tredjepartsleverantörer, exempelvis via SPAR eller Navet. Det skulle minska den manuella hanteringen, underlätta regelefterlevnaden och motverka att svenska företag hamnar i ett konkurrensmässigt underläge gentemot aktörer på andra europeiska marknader.
Detta är även relevant för att fullfölja skyldigheter enligt EU:s sanktionsregelverk, särskilt medborgarskap som fått ökad betydelse genom EU:s restriktiva åtgärder mot bland annat Ryssland and Belarus, likväl som det innehåller undantag för korrekt bedömning t. ex om en person innehar ett svenskt och ryskt medborgarskap.

För det femte, behöver det säkerställas att verksamhetsutövare och deras tredjepartsleverantörer får tillgång till tillräckliga uppgifter om verkliga huvudmän, inklusive personnummer, för att kunna genomföra effektiva och tillförlitliga kundkontroller.

För det sjätte, behöver det klargöras hur de nationella tillsynsavgifterna ska förhålla sig till Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorisms (AMLA) avgifter. Företag bör inte behöva finansiera samma tillsyn två gånger, och de nationella avgifterna bör därför sättas ned i motsvarande mån när avgifter till AMLA tas ut för samma tillsyn.

För det sjunde, bör kraven på styrning, organisation och intern kontroll tillämpas proportionerligt utifrån företagens storlek, verksamhetens art och risknivå. Regeringen och Finansinspektionen bör tydliggöra hur proportionalitetsprincipen ska tillämpas för små och medelstora företag, så att kraven inte medför en oproportionerlig administrativ och organisatorisk börda.

För det åttonde, behöver det klargöras vilka krav enligt penningtvättsförordningen som gäller för holdingföretag utan egna kunder och hur kundbegreppet ska tillämpas när holdingföretaget har egen verksamhet eller externa motparter. Kraven bör vara proportionerliga och rättsligt förutsebara.

SAMVERKAN

SwedFinTech avstyrker att samverkan förbehålls kreditinstitut och yrkar att alla ansvariga enheter under Finansinspektionens tillsyn får delta på samma villkor.

Förslaget lagfäster Swedish anti-money laundering intelligence task force (SAMLIT) modellen. Dess kärna är den sekretessbrytande uppgiftsskyldigheten i 9 kap. 4 §, som ger privata aktörer tillgång till myndigheternas underrättelseinformation. Partnerskap enligt artikel 75 i penningtvättsförordningen bryter ingen sekretess på motsvarande sätt och är därför inget likvärdigt alternativ. Kreditinstitut får informationen medan aktörer på marknaden med tillstånd såsom betalningsinstitut, e-penninginstitut, kreditgivare och kryptoleverantörer inte får den, trots att samma krav på bekämpning av penningtvätt gäller.

Begränsningen saknar stöd i EU-rätten, som inte skiljer mellan kreditinstitut och andra ansvariga enheter. Den strider mot den riskbaserade ansatsen, eftersom penningtvättsrisker förskjuts till just de aktörer som ställs utanför. Detta snedvrider konkurrensen, eftersom finansiella institut har samma skyldigheter och samma sanktionsexponering som kreditinstitut men nekas samma stöd.

Skyddet ligger redan i förfarandet: allvarlig brottslighet och proportionalitet (3 §), skriftligt myndighetsbeslut och samtycke i varje enskilt fall (5 §), straffsanktionerad tystnadsplikt (6 §). Myndigheterna avgör vem som bjuds in. Lagen ska inte förbjuda dem att bjuda in rätt aktörer.

Förslag: I 9 kap. 2 § första stycket 1, 5 § första stycket och 6 § ersätts "kreditinstitut" med "ansvarig enhet som står under tillsyn av tillsynsmyndigheten för finansiella institut", och "tillsynsmyndigheten för kreditinstitut" i 2 § ersätts med "tillsynsmyndigheten för finansiella institut", med de språkliga justeringar och den eventuella följdändring i offentlighets- och sekretesslagen som föranleds av detta.

BETALNINGSINITIERINGS- OCH KONTOINFORMATIONSTJÄNSTER

Penningtvättsförordningens tillämpning på leverantörer av betalningsinitieringstjänster och kontoinformationstjänster

SweFinTech anser att den svenska lagstiftningen fullt ut måste återspegla innehållet i penningtvätt-förordningens skäl 62, Artikel 19.6(d) och Artikel 2(1)(6) i den svenska lagstiftningen. Av promemorian att döma finns inte dessa aspekter av penningtvättsförordningen ordentligt inkorporerade, och det bör tydliggöras för att undvika en felaktig tolkning.

Vidare anser SweFinTech att det är av högsta vikt att penningtvättsförordningen till fullo reflekteras, och därmed vid behov ändrar eller tydliggör relevant svensk lagstiftning. Detta då svenska fintech-bolag har stora utmaningar att konkurrera med bolag som är licensierade i andra europeiska länder (där lagstiftningen redan ligger i linje med vad penningtvättsförordningen fastställer).

Genom penningtvättsförordningen har det explicit klargjorts vilka kundkännedomskrav som gäller för leverantörer av betalningsinitierings- och kontoinformationstjänster. Tidigare har tillsynsmyndigheter behövt applicera existerande nationell lagstiftning (som i många fall var skriven med tanke på helt andra typer av verksamheter) på dessa tjänster. När det nu slutligen finns en europeisk tydlighet för vad som gäller, är det mycket viktigt att svensk lagstiftning tydliggörs så att utrymmet för felaktig tolkning minimeras, och regeltillämpningen blir densamma för svenska leverantörer av betalningsinitieringstjänster (payment initiation service provider - PISP) och kontoinformationstjänster (account information service provider - AISP) som de är för motsvarande företag licensierade i andra EU-länder.

Artikel 2(1)(6) behöver tydligare reflekteras i den svenska lagstiftningen
På sidan 210 av promemorian går det att läsa följande:
"Registrerade betaltjänstleverantörer som endast tillhandahåller betaltjänster i form av kontoinformationstjänster var länge undantagna från penningtvättslagens tillämpningsområde eftersom det vid genomförandet av betaltjänstdirektivet förutsattes att såda na företag skulle undantas från penningtvättsregelverket (prop. 2017/18:77 s. 176). I ett senare lagstiftningsärende togs dock undantaget för dessa företag bort (prop. 2024/25:67 avsnitt 6.4). När penningtvättsförordningen börjar tillämpas kommer företag som tillhandahåller betaltjänster i form av kontoinformationstjänster återigen vara undantagna från penningtvättsregleringen."

Sedan undantaget togs bort omfattas även leverantörer av enbart kontoinformationstjänster av kundkännedomskraven. Om ett bolag dessutom tillhandahåller andra reglerade tjänster *utöver* kontoinformationstjänsten kan det dock "smitta" hela bolagets tjänsteutbud, så att det behöver genomföras kundkännedomskontroller även på kunderna i relation till kontoinformationstjänsten.

Artikel 2(1)(6) penningtvättsförordningen tydliggör att det är själva *aktiviteten* kontoinformationstjänster som undantas kundkännedomskrav, oavsett om sådan aktivitet tillhandahålls av ett bolag som enkom tillhandahåller sådana tjänster, eller ett bolag som tillhandahåller sådana tjänster *och* andra reglerade betaltjänster. Denna tolkning bekräftades 2025 av EU-kommissionen genom en fråga[1] och svar[2] i EU-Parlamentet.

Givet att det är *aktiviteten* och inte leverantören av tjänsten som undantas, ger inte följande mening från sida 210 i promemorian en rättvisande bild av läget: "*När penningtvättsförordningen börjar tillämpas kommer företag som tillhandahåller betaltjänster i form av kontoinformationstjänster återigen vara undantagna från penningtvättsregleringen".* SweFinTech föreslår därför att lydelsen i nämnda mening bör ändras till det följande: "När penningtvättsförordningen börjar tillämpas kommer den specifika tjänsten, kontoinformationstjänster, att vara undantagen från penningtvättsregleringen".

SweFinTech anser att det är mycket viktigt att den svenska lagstiftning som ska återspegla hur penningtvättsförordningen tydligt reglerar denna fråga, mot bakgrund av (i) hur svensk lagstiftning tidigare sett ut, och (ii), vikten av att svenska företag ges möjlighet att konkurrera på lika villkor med sina konkurrenter som är licensierade i andra länder. Det är därför önskvärt att lagkommentaren till den kommande propositionen fullt ut reflekterar penningtvättsförordningens tolkning och tydliggör att kontoinformationstjänster är undantagna från kundkännedomskravet.

[1] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-10-2025-002564_EN.html
[2] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-10-2025-002564-ASW_EN.html

Skäl 62 och Artikel 19(6)(d) AMLR behöver tydligare inkorporeras i den svenska lagstiftningen

Enligt penningtvättsförordningen gäller det för Customer-to-Business (C2B) betalningslösningar att betalarens kontoförvaltande betaltjänstleverantör (Account Servicing payment service provider - ASPSP) utför kundkännedom (customer due diligence - CDD) på sina kunder och genomför betalningen, medan den handlarvända betaltjänstleverantören (förvärvaren/acquirer) utför CDD på den handlare som mottar betalningen. Detta innebär att den betaltjänstleverantören som tillhandahåller tjänster till handlaren inte genomför någon CDD på betalaren.

Detta bör även gälla för handlarvända betalningsinitieringstjänstleverantörer (PISP). I likhet med kortförvärvare öppnar sådana PISP:er inga konton för betalare, och betalare kan endast använda tjänsten efter att handlaren instruerar PISP:en att initiera flödet. En betalare kan inte använda en handlarvänd PISP:s tjänster utanför sin interaktion med, och betalning till, den specifika handlaren.

De CDD-krav som gäller för PISP:s har de senaste åren dock varit föremål för olika tolkningar och betydande oklarhet. År 2018 uttalade Europeiska kommissionen, vid ett möte inom API Evaluation Group (API EG032-18), att AML-kontroller för PISP:er avser handlare, inte betalare. Därefter behandlade Europeiska bankmyndigheten (EBA) frågan i sina riktlinjer om kundkännedom och riskfaktorer (EBA/GL/2021/02, konsoliderad version). Enligt riktlinje 18.2 är den inneboende risken för penningtvätt och finansiering av terrorism begränsad för leverantörer av betalningsinitierings-tjänster, eftersom de varken själva utför betalningstransaktionerna eller håller betaltjänstanvändarnas medel. Av riktlinje 18.10 följer att förenklade åtgärder för kundkännedom därför i de flesta fall bör vara normen. Enligt riktlinje 18.8 ska betalningsmottagaren, och inte betalaren, under vissa förutsättningar anses vara kund.

2022 uttalade den svenska Finansinspektionen, som en del av en tillsynsåtgärd, att PISP:er i vissa fall ska genomföra CDD på betalare. Såvitt SweFinTech vet har ingen annan europeisk tillsynsmyndighet tillhandahållit någon officiell vägledning om att PISP:er så behöver göra. I praktiken har olika National Competent Authorities NCA:er olika förväntningar, vilket har lett till en betydligt snedvriden spelplan, där PISP:er licensierade i en medlemsstat som inte kräver att de genomför CDD på betalare kan erbjuda en användarupplevelse som är betydligt smidigare för betalaren (färre steg och krav på tillhandahållande av information) över alla EU-marknader (baserat på passportering). Den s.k. betalningskonverteringen (andelen genomförda betalningar i förhållande till antal betalningsförsök av betalare) är högre när användarupplevelsen tillhandahålls av en PISP licensierad i en medlemsstat där National Competent Authority (NCA) inte ålägger ytterligare CDD-krav.

PENNINGTVÄTTSFÖRORDNINGEN

Penningtvättsförordningen anger uttryckligen vilka CDD-krav som gäller för PISP:er, i syfte att få slut på den rättsliga osäkerheten och säkerställa att PISP:er kan konkurrera på lika villkor, oavsett i vilken medlemsstat de är licensierade. Skäl 62 och artikel 19.6(d) klargör att *handlaren* är kunden. Detta innebär att PISP:er endast bör genomföra CDD på handlaren; under inga omständigheter ska de förväntas genomföra CDD på betalare, vare sig utifrån affärsförbindelser, tillfälliga eller kopplade transaktioner.

Även om penningtvättsförordningen är antagen har den svenska tillsynsmyndigheten dock inte signalerat några kommande förändringar av sin ståndpunkt. I en nyligen genomförd (oktober 2025) tillsynsåtgärd mot en svensklicensierad PISP uttalade myndigheten att arten och syftet med relationen till den betalande konsumenten behöver bedömas första gången konsumenten genomför en PIS-betalning, i strid med vad som anges av penningtvättsförordningen. Detta har lett till farhågor om ett scenario där tillsynsmyndigheten kan söka olika sätt att tolka penningtvättsförordningen och,

i Sveriges fall, fortsätta ålägga PISP:er att göra kundkännedom på betalare. Således skulle få allvarliga negativa konsekvenser för svenska PISP:ar då de skulle behöva konkurrera på orättvisa villkor jämfört med PISP:ar med säte i andra EU-länder, och behöva tillhandahålla en användarupplevelse som är mycket sämre än för konkurrenterna i andra länder.

För att undvika sådan snedvriden konkurrens och säkerställa en koherent tillämpning av penningtvättsförordningen behövs fullständig tydlighet i den svenska lagstiftningen. Det måste göras tydligt att kunden för en leverantör av betalningsinitieringstjänster är den handlare till vems förmån som betalningen görs, inte betalaren. Själva kundbegreppet såsom det definieras i svensk lagstiftning kan också behöva uppdateras, så att det säkerställs att det inte fångar betalare i en betalninginitieringstjänstskontext. Det är därför önskvärt att lagkommentarer till den kommande propositionen fullt ut reflekterar penningtvättsförordningens tolkning och tydliggör att handlaren är den avsedda kunden.

PERSONUPPGIFTSBEHANDLING VID SANKTIONSSCREENING

3.4 Särskilt om personuppgiftsbehandling

SweFinTech välkomnar promemorians förtydliganden om personuppgiftsbehandling inom ramen för det nya penningtvättsregelverket. SweFinTech ser samtidigt behov av ytterligare förtydligande avseende interna och kompletterande watchlists.

För screening mot rättsligt bindande EU-sanktionslistor och nationella frysningsbeslut finns en tydlig koppling till verksamhetsutövarens rättsliga skyldigheter. I praktiken använder finansiella företag emellertid även kompletterande screeninglistor och interna watchlists som en del av sitt riskhanteringsramverk.

Genom Integritetsskyddsmyndighetens författningssamling (IMYFS) 2024:1 och tillhörande vägledning (dnr IMY-2024-7587) har Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) förtydligat möjligheten för företag under Finansinspektionens tillsyn att, under vissa förutsättningar, genomföra kontroller mot tredjelands- och internationella sanktionslistor. Detta är viktigt för en effektiv och sammanhållen sanktionsriskhantering och SweFinTech ser positivt på denna tydlighet.

Det kvarstår dock en osäkerhet kring behandling av personuppgifter vid screening mot interna eller kompletterande watchlists, exempelvis för att identifiera förhöjd risk för penningtvätt eller sanktionskringgående. Mot bakgrund av att interna listor, som upprättas av enskilda företag eller koncerner, inte omfattas av 6 § IMYFS 2024:1, föreslår SweFinTech att regeringen förtydligar om och under vilka förutsättningar sådan behandling är tillåten.

SweFinTech ser även behov av förtydligande för verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket men inte står under Finansinspektionens tillsyn. Det bör klargöras vilket rättsligt stöd dessa verksamhetsutövare har för behandling av personuppgifter vid sanktionsscreening, inklusive i vilken utsträckning individuellt tillstånd från IMY kan krävas.

Vidare anser SweFinTech att ett krav på individuella tillstånd inte skulle utgöra en ändamålsenlig eller effektiv lösning. Ett sådant förfarande riskerar att medföra ökad administrativ belastning, längre handläggningstider och varierande förutsättningar för verksamhetsutövare som omfattas av liknande regulatoriska skyldigheter.

Därför föreslår SweFinTech att regeringen överväger ett tydligt och generellt rättsligt stöd för nödvändig och proportionerlig personuppgiftsbehandling vid AML/CFT- och sanktionskontroller, som

omfattar relevanta verksamhetsutövare oavsett tillsynsmyndighet. Ett sådant stöd bör även tydliggöra förutsättningarna för behandling av uppgifter som omfattas av artikel 10 GDPR.

Ovan förtydligande skulle främja en enhetlig och rättssäker tillämpning samt möjliggöra effektiva och riskbaserade kontroller, även över landsgränser, med fortsatt respekt för dataskyddsregelverkets krav.

NATIONELLA VALMÖJLIGHETER

5.4 Möjlighet till nationella krav om åtgärder i vissa fall av högre risk

SweFinTech delar promemorians bedömning att Sverige i nuläget inte bör införa nationella ytterligare motåtgärder avseende bl.a. högrisländer. En harmoniserad EU-tillämpning minskar komplexiteten för gränsöverskridande verksamhetsutövare och bidrar till likvärdiga konkurrensförutsättningar inom unionen.

MEDBORGARSKAP OCH FÖDELSEORT

5.7 Vissa frågor om kundkännedomsåtgärder

SweFinTech välkomnar promemorians analys av de nya kraven på kundkännedom enligt penningtvättsförordningen. I detta sammanhang vill SweFinTech återkomma till en fråga som tidigare har lyfts till regeringen: rapporteringspliktiga verksamhetsutövares möjlighet att på ett effektivt och tillförlitligt sätt få digital tillgång till uppgifter om medborgarskap och födelseort.

Som framgår av promemorian kommer artikel 22 penningstvättsförordningen att innebära att verksamhetsutövare ska inhämta bland annat uppgifter om kundens medborgarskap och födelseort. Promemorian konstaterar samtidigt att uppgifter om medborgarskap finns i folkbokföringen, men att verksamhetsutövare inte kan få tillgång till uppgift om svenskt medborgarskap genom SPAR.

SweFinTech bedömer att denna begränsning medför betydande praktiska och operativa utmaningar för rapporteringspliktiga verksamhetsutövare. Om uppgifterna redan finns hos en svensk myndighet bör utgångspunkten, enligt SweFinTechs mening, vara att rapporteringspliktiga verksamhetsutövare kan få digital tillgång till dem när det är nödvändigt för att uppfylla lagstadgade skyldigheter inom anti-money laundering (AML) och combating the financing of terrorism (CFT) eller sanktionsområdet. En sådan lösning skulle minska behovet av manuella kundkontakter och dokumentinhämtning, förbättra datakvaliteten och skapa mer effektiva och enhetliga kundkännedomsprocesser.

SweFinTech vill även framhålla att inhämtande av passkopior inte alltid utgör en ändamålsenlig eller proportionerlig lösning för att uppfylla de nya kraven. Alla kunder innehar inte ett giltigt pass och alternativa identitetshandlingar innehåller inte nödvändigtvis samtliga efterfrågade uppgifter om medborgarskap och födelseort. Enligt Polismyndighetens bedömning löper giltighetstiden för cirka 2,4 miljoner svenska pass ut under 2027, vilket ytterligare illustrerar de praktiska utmaningarna med ett ökat beroende av passhandlingar. Ett sådant beroende riskerar att medföra ökad administration och försämrad kundupplevelse.

Därtill innebär hantering och lagring av passkopior särskilda bedrägeri- och informationssäkerhetsrisker. Passkopior kan manipuleras, vilket ställer höga krav på tillförlitliga dokumentäkthetskontroller. Passkopior innehåller dessutom fler personuppgifter än vad som normalt behövs för att fastställa enbart medborgarskap och födelseort, vilket kan öka konsekvenserna av ett eventuellt dataintrång.

Problemet blir särskilt tydligt i digitala betallösningar i samband med köp (s.k. checkout-lösningar). Där sker kundinteraktionen på några sekunder, och varje ytterligare fråga till kunden riskerar att leda till avbrutna köp. Uppgiften om medborgarskap behöver visserligen i regel inhämtas endast vid kundrelationens början och vid uppdatering. Att i betalflödet behöva fråga kunden om medborgarskap är ändå betungande för betaltjänstleverantören och inte användarvänligt för kunden. Möjligheten att i stället hämta uppgiften digitalt från en tillförlitlig myndighetskälla skulle undanröja detta problem.

Möjligheten att få tillgång till uppgifterna via tredjepartsleverantörer skulle även minska risken för att svenska verksamhetsutövare hamnar i ett konkurrensmässigt underläge jämfört med aktörer på andra nordiska och europeiska marknader, där motsvarande digital tillgång redan finns tillgänglig.[1] SweFinTech ser därför klara fördelar med en teknikneutral lösning där verksamhetsutövare kan få tillgång till tillförlitliga myndighetsuppgifter antingen direkt eller genom en behörig tredjepartsleverantör. SweFinTech anser samtidigt att det bör utredas om den information om medborgarskap som i dag registreras och kan distribueras genom folkbokföringen är tillräcklig för att verksamhetsutövare ska kunna uppfylla de nya EU-kraven, inklusive situationer där en person har flera medborgarskap. Det bör även klargöras om uppgiften om födelsehemort i folkbokföringen motsvarar den information om födelseort som ska inhämtas enligt artikel 22 i penningtvättsförordningen.

Ovan skulle exempelvis kunna genomföras genom något av följande alternativ:

1. En särskild åtkomstmöjlighet till folkbokföringsuppgifter genom **Navet** eller motsvarande tjänst införs för rapporteringspliktiga verksamhetsutövare, med lämpliga behörighets-, säkerhets- och ändamålsbegränsningar. Uppgifterna kan sedan göras tillgängliga via tredjepartsleverantörer.

2. SPAR utvidgas, genom ändring av 6 § förordningen (2026:160), så att relevanta uppgifter får lämnas ut elektroniskt även till rapporteringspliktiga verksamhetsutövare för särskilt angivna regulatoriska ändamål. Uppgifterna kan sedan göras tillgängliga via tredjepartsleverantörer.

   Förslag till lydelse
   6 § Uppgifter om födelsehemort och medborgarskap får lämnas ut endast till
   1. myndigheter, och
   2. rapporteringspliktiga verksamhetsutövare enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,

   om utlämnandet är nödvändigt för att fullgöra skyldigheter enligt nämnda lag, andra föreskrifter på finansmarknadsområdet eller regelverk på området utfärdade av utländska myndigheter, EU-organ eller mellanstatliga organisationer.

   Alternativ lydelse, om regeringen bedömer att en ytterligare begränsning av åtkomsten är nödvändig

   6 § Uppgifter om födelsehemort och medborgarskap får lämnas ut endast till
   1. myndigheter, och
   2. rapporteringspliktiga verksamhetsutövare enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,

   om utlämnandet är nödvändigt för att identifiera eller verifiera en kund i enlighet med tillämpliga bestämmelser om åtgärder för kundkännedom enligt nämnda lag, andra föreskrifter på finansmarknadsområdet eller regelverk på området utfärdade av utländska myndigheter, EU-organ eller mellanstatliga organisationer.

Ytterligare relevans genom EU:s sanktionsregelverk
Behovet av tillförlitlig information om medborgarskap är inte begränsat till den kommande penningtvättsförordningen. Medborgarskap har även fått ökad betydelse genom EU:s restriktiva åtgärder mot bland annat Ryssland och Belarus.

Genom EU:s nittonde sanktionspaket ändrades artikel 5b(2)(b) i rådets förordning (EU) nr 833/2014. [2] Bestämmelsen förbjuder bland annat att direkt eller indirekt tillhandahålla utgivning av betalningsinstrument, inlösen av betalningstransaktioner och betalningsinitieringstjänster till ryska medborgare, fysiska personer bosatta i Ryssland samt juridiska personer, enheter eller organ etablerade i Ryssland. Motsvarande restriktioner gäller för Belarus genom (EC) No 765/2006.

Regelverket innehåller samtidigt undantag genom artikel 5b (3) som innebär att en korrekt bedömning kan vara beroende av bland annat den berörda personens medborgarskap eller uppehållsstatus i EU-land, EES-land eller Schweiz. Det kan exempelvis vara ok att ha en kund som dubbla medborgarskap dvs ett svenskt och ett ryskt, där det europeiska triumfar det senare. Det pekar på vikten av tillgång till tillförlitlig information avseende medborgarskap för korrekt bedömning.

Verksamhetsutövare behöver därför kunna fastställa relevanta uppgifter om medborgarskap på ett korrekt, effektivt och tillförlitligt sätt. Digital tillgång till tillförlitliga myndighetsuppgifter skulle därför stärka förutsättningarna för en korrekt tillämpning av både AML/CFT-regelverket och EU:s sanktionsregelverk.

SweFinTech föreslår sammanfattningsvis att regeringen möjliggör digital tillgång till uppgifter om medborgarskap och födelseort för rapporteringspliktiga verksamhetsutövare när uppgifterna krävs för AML/CFT- eller sanktionsändamål. Detta bör kunna ske genom Statens personadressregister (SPAR), Navet eller motsvarande säker digital tjänst, direkt eller genom behöriga tredjepartsleverantörer. Den framtida lösningen bör även säkerställa tillgång till de uppgifter som krävs enligt EU-regelverket när en person har flera medborgarskap. SweFinTech bedömer att en sådan lösning skulle skapa rättssäkra, proportionerliga och praktiskt genomförbara förutsättningar för regelefterlevnad, samtidigt som den minskar den administrativa belastningen för såväl verksamhetsutövare som deras kunder.

VERKLIG HUVUDMÄN

På sidan 51 i promemorian anges följande:

5 § Bolagsverket ska bevilja att uppgifter ur registret lämnas ut elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst till den som har ett berättigat intresse av uppgifterna och som avses i artikel 12.2 första stycket i penningtvättsdirektivet, och till andra som har ett sådant intresse enligt andra stycket i samma artikel och som antingen anges i föreskrift som meddelats i anslutning till denna lag eller som Bolagsverket efter en bedömning i det enskilda fallet anser har ett sådant intresse. Det gäller uppgifter om 1. en verklig huvudmans namn, födelsemånad, födelseår, bosättningsland och medborgarskap, och 2. arten och omfattningen av en verklig huvudmans intresse i en juridisk person eller en trust.

Det är oklart ur tillgången till uppgifter om verkliga huvudmän kommer att se ut för tredjepartsleverantörer som levererar uppgifter om verkliga huvudmän till företag som är under Finansinspektionens tillsyn. Det anges inte heller att personnummer kommer att lämnas ut till tredjepartsleverantörer vilket gör det svårt att matcha dessa individer mot bolagets företrädare för att kunna göra en korrekt kontroll. Eftersom många verksamhetsutövare är beroende av dessa tjänster då alternativet manuell kontroll blir mycket tidskrävande så försvårar detta i praktiken verksamhetsutövarnas möjlighet att beivra penningtvätt på ett effektivt sätt.

SweFinTech välkomnar ambitionen att stärka transparensen kring juridiska personers ägar- och kontrollförhållanden. Samtidigt ser SweFinTech behov av att ytterligare stärka tillförlitligheten och aktualiteten i registret över verkliga huvudmän, så att uppgifterna i större utsträckning kan användas som ett tillförlitligt underlag vid verksamhetsutövarnas kundkännedomsåtgärder.

I dag behöver verksamhetsutövare ofta inhämta kompletterande information direkt från kunden för att säkerställa att registeruppgifterna är korrekta och fullständiga. SweFinTech anser därför att det vore värdefullt att överväga en utökad roll för Bolagsverket i kontrollen av registrerade uppgifter, exempelvis genom förbättrade valideringsrutiner.

SAMORDNING MELLAN ANTI-MONEY LAUNDRY AUTHORITY (AMLA) OCH NATIONELL TILLSYN

SweFinTech välkomnar ökad harmonisering av tillsynen på EU-nivå. Det är samtidigt viktigt att samspelet mellan AMLA och Finansinspektionen utformas så att rapporteringskrav, informationsförfrågningar, tillsynsåtgärder och inspektioner inte dupliceras. Ansvarsfördelningen bör vara tydlig för den enskilda verksamhetsutövaren och information som redan har lämnats till en behörig tillsynsmyndighet bör, i den utsträckning regelverket medger, kunna återanvändas i tillsynssamarbetet.

TVÅ PARALLELA TILLSYNSAVGIFTER

Genom penningtvättspaketet införs två parallella avgiftssystem: ett för den nationella tillsynsmyndigheten och ett för AMLA. Även finansiella företag som inte står under AMLA:s direkta tillsyn kan bli skyldiga att betala avgift till AMLA, till exempel när de är verksamma i flera medlemsstater. SweFinTech anser att det i den fortsatta beredningen bör klargöras hur de två avgiftssystemen förhåller sig till varandra. De nationella tillsynsavgifterna bör sättas ned i motsvarande mån, så att samma tillsyn inte finansieras två gånger.

PROPORTIONALITET I KRAVEN PÅ STYRNING OCH INTERN KONTROLL

Penningtvättsförordningen ställer omfattande krav på styrning, organisation och intern kontroll, bland annat i fråga om regelefterlevnadschef, regelefterlevnadsansvarig och oberoende granskningsfunktion. För mindre företag riskerar kraven att medföra en betydande administrativ och organisatorisk börda. SweFinTech anser att regeringen och Finansinspektionen bör tydliggöra hur proportionalitetsprincipen ska tillämpas för små och medelstora företag, så att kraven kan anpassas efter verksamhetens storlek, art och risknivå.

HOLDINGFÖRETAG

När penningtvättsförordningen börjar tillämpas kommer vissa holdingföretag att omfattas av definitionen av ansvariga enheter, vilket innebär nya skyldigheter. Promemorian konstaterar att ett holdingföretag ofta saknar operativ verksamhet och kunder, och att syftet främst är att holdingföretaget ska kunna hållas ansvarigt för de koncernomfattande kraven. Promemorian konstaterar också att förordningen inte är tillämplig på finansiella tjänster mellan bolag i samma

koncern, SweFinTech delar också den bedömningen. Dock anser föreningen att det i den fortsatta beredningen bör klargöras vilka av förordningens krav, utöver de koncernomfattande som ett holdingföretag utan egna kunder i praktiken förväntas uppfylla. Det bör också klargöras hur kundbegreppet ska tillämpas när ett holdingföretag har egen verksamhet eller externa motparter. Mot bakgrund av att finansiella holdingföretag även föreslås omfattas av registrering och lämplighetsprövning hos Finansinspektionen är det angeläget att kraven blir proportionerliga och förutsebara.

Roslana Cederhage
Generalsekreterare
The SweFinTech Association